

Spis treści

Wprowadzenie	9
Część I: Istota spójności terytorialnej i jej miejsce w polityce rozwoju	15
1. Spójność terytorialna: geneza, treść i pomiar	17
1.1. Kluczowe koncepcje przestrzenne jako składowe polityki rozwoju	17
1.2. Proces stopniowej konceptualizacji wymiaru terytorialnego w ramach integracji europejskiej	23
1.3. Zakres pojęciowy kategorii spójności terytorialnej i główne kierunki jego zmian	31
1.4. Główne wymiary spójności terytorialnej	35
1.5. Wybrane modele spójności terytorialnej	38
1.6. Kwantyfikacja spójności terytorialnej	42
1.6.1. Pomiar spójności terytorialnej zredukowany do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (usług pożytku publicznego)	44
1.6.2. Pomiar spójności terytorialnej na podstawie modelu gwiazdy	47
1.6.3. Wskaźniki spójności terytorialnej ESPON	49
1.6.4. Wskaźniki spójności terytorialnej ESPON dla Regionu Bałtyckiego	53
Podsumowanie	56
2. Model optimum terytorialnego i jego ilustracja	60
2.1. Kategoria użyteczności terytorialnej	60
2.2. Model optimum terytorialnego	66
2.3. Empiryczna ilustracja modelu optimum terytorialnego	73
Podsumowanie	78
Aneks 2.A. Model wykorzystany do ilustracji koncepcji optimum terytorialnego na przykładzie woj. dolnośląskiego	81
Część II Efektywność terytorialna – wzrost gospodarczy i kapitał terytorialny	87
3. Przestrzenne aspekty wzrostu gospodarczego	89
3.1. Przegląd teorii wzrostu gospodarczego	90
3.2. Przegląd teorii nowej geografii ekonomicznej	97
3.3. Empiryczne modelowanie interakcji przestrzennych – rozwój statystyki i ekonometrii przestrzennej	106
3.4. Przestrzeń i terytorium a wzrost i rozwój gospodarczy – typologia ujęć teoretycznych	107

3.4.1.	Koncepcje – terytorium jako determinanta warunków wyjściowych rozwoju	108
3.4.2.	Koncepcje uwzględniające dystans przestrzenny	109
3.4.3.	Koncepcje uwzględniające specyfikę wewnątrrzregionalną	110
	Podsumowanie	111
Aneks 3.A.	Model Baldwina-Forslida jako ilustracja dynamicznego modelu NEG	113
4.	Kapitał terytorialny w modelach wzrostu gospodarczego	121
4.1.	Kapitał ludzki	124
4.2.	Efekty aglomeracyjne	128
4.3.	Dobra publiczne i konsumpcja publiczna (dobra społecznie pożądane)	134
4.4.	Infrastruktura publiczna (z wyróżnieniem infrastruktury transportowej)	136
4.5.	Instytucje	146
4.5.1.	Instytucje jako normy i reguły gry a wzrost gospodarczy – poziom krajowy	147
4.5.2.	Instytucje jako normy i reguły gry a wzrost gospodarczy – jakość władzy publicznej na poziomie subkrajowym	154
4.5.3.	Kapitał społeczny	157
	Podsumowanie	162
5.	Klucze terytorialne jako podstawa dla kwantyfikacji kapitału terytorialnego	164
5.1.	Klucze terytorialne a zagadnienia wiążące	164
5.2.	Klucz terytorialny – dostępność	166
5.3.	Klucz terytorialny – usługi pożytku publicznego	174
5.4.	Klucz terytorialny – zasoby terytorialne	183
5.5.	Klucz terytorialny – sieci miast	188
5.6.	Klucz terytorialny – regiony funkcjonalne	194
5.6.1.	Regiony funkcjonalne jako jednostki przestrzenne	195
5.6.2.	Regiony funkcjonalne jako synonim czynnika aglomeracji	199
	Podsumowanie	201
6.	Kapitał terytorialny polskich powiatów	206
6.1.	Dostępność terytorialna	208
6.2.	Usługi pożytku publicznego	212
6.3.	Zasoby terytorialne powiatów	218
6.4.	Sieci miast	228
6.5.	Obszary funkcjonalne	235
6.6.	Relacje między czynnikami konstytuującymi kapitał terytorialny polskich powiatów	238
	Podsumowanie	245

7.	Empiryczna weryfikacja wpływu kapitału terytorialnego na rozwój polskich powiatów. Podejście neoklasyczne	246
7.1.	Oszacowanie wartości PKB per capita i TFP na poziomie powiatów	247
7.2.	Weryfikacja empiryczna determinant TFP w powiatach	252
7.2.1.	Przestrzenne współzależności pomiędzy powiatami	252
7.2.2.	Potencjalne czynniki wpływające na TFP	256
7.2.3.	Wyniki oszacowania modeli wyjaśniających TFP	258
7.3.	Relacje między czynnikami konstytuującymi kapitał terytorialny w kontekście wzrostu gospodarczego	268
	Podsumowanie	270
Część III	Terytorializacja polityki rozwoju	275
8.	Terytorializacja polityki rozwoju w UE i w Polsce	277
8.1.	Terytorializacja polityk rozwoju w Europie jako efekt współpracy międzyrządowej	277
8.2.	Terytorializacja polityki spójności Unii Europejskiej w okresie programowania na lata 2014–2020	283
8.3.	Przejawy terytorializacji polityki publicznej w Polsce, wynikające z inspiracji Unii Europejskiej	292
	Podsumowanie	300
9.	Spójność terytorialna w polityce rozwoju polskich województw	301
9.1.	Rozumienie spójności terytorialnej przez władze samorządowe polskich województw oraz stosowanie pojęcia w dokumentach strategicznych	302
9.2.	Efektywność polityki. Dostosowanie polityk do specyfiki terytorium	307
9.2.1.	Wiedza	307
9.2.2.	Dialog terytorialny – warunki wstępne	315
9.2.3.	Dialog terytorialny – ramy, ocena, bariery i potrzebne usprawnienia	321
9.3.	Spójność terytorialna jako płaszczyzna włączania specyficznych celów przestrzennych do polityk rozwoju	327
9.4.	Efektywność terytorialna. Wkład czynników terytorialnych w rozwój województwa	330
9.5.	Sprawdzone rozwiązania	333
	Podsumowanie	338
Aneks 9.A.	Sprawdzone rozwiązania	340
10.	System zintegrowanych regionalnych modeli HERMIN w kontekście spójności terytorialnej	344
10.1.	System powiązanych regionalnych modeli HERMIN	344
10.2.	Mędzyregionalne przepływy handlowe	349

10.3.	Międzyregionalna spójność terytorialna – wyniki symulacji	353
10.3.1.	Wpływ otoczenia międzyregionalnego na wzrost gospodarczy	354
10.3.2.	Wpływ otoczenia międzyregionalnego na efekty polityki spójności UE	363
	Podsumowanie	366
Aneks 10	Załącznik 1	371
	Załącznik 2	374
11.	Wnioski i rekomendacje w zakresie ujęcia terytorialnych aspektów polityk publicznych	375
11.1.	Stan obecny jako punkt wyjścia	375
11.2.	Podstawy informacyjne	376
11.3.	Podstawy metodyczne i prawne na poziomie Unii Europejskiej i Polski	378
11.4.	Europejskie podstawy programowe	381
11.5.	Polskie podstawy programowe	382
11.6.	Badania naukowe i ewaluacyjne	384
11.7.	Elementy terytorialne w ramach europejskiej polityki spójności, w tym polityka miejska	388
11.8.	Elementy terytorialne w ramach polityki regionalnej w Polsce	390
11.9.	Aspekty terytorialne polityk sektorowych	392
11.10.	Promocja znaczenia tematyki terytorialnej	393
11.11.	Wnioski ogólne	394
12.	Studia przypadków	396
12.1.	Pomorskie doświadczenie dialogu terytorialnego jako przykład dobrej praktyki w zakresie realizowania terytorialnie ukierunkowanej polityki rozwoju	396
12.2.	Małopolskie doświadczenia terytorializacji rozwoju	406
12.2.1.	Małopolskie Obserwatorium Polityki Rozwoju jako ośrodek badań regionalnych	406
12.2.2.	Konferencje Krakowskie – regionalne forum debaty strategicznej	409
12.3.	Mazowieckie doświadczenia wykorzystania badań naukowych do zarządzania rozwojem regionu	410
	BIOGRAFIE	419
	BIBLIOGRAFIA	422
	SPIS TABLIC	448
	SPIS RYCIN	451